

Amsterdam 19 september 2023

Aan: De wethouder Volkshuisvesting, mevrouw Z. Pels
Betreft: Beleidskader Woonwagens en standplaatsen

Geachte mevrouw Pels,

Allereerst wil ik mijn complimenten uitspreken over het feit dat er na jaren voorbereiding nu een beleidskader Woonwagens en standplaatsen ligt.

Dit nieuwe beleidskader waarin voor het eerst sinds tientallen jaren ruimte is gemaakt voor nieuwe standplaatsen, is een mooi begin. Misschien nog wel belangrijker is de erkenning van het college dat deze groep lang achtergesteld is geweest.

mensenrechtentoets

Wij hebben in 2022 contact gehad over het – toen nog – concept Beleidskader woonwagens en standplaatsen. Aanleiding hiervoor waren de klachten van woonwagenbewoners, die hun behoeften en pijnpunten onvoldoende terugzagen in het voorgenomen beleidsplan.

Als ombudsman heb ik u geadviseerd om een mensenrechtelijke toets uit te voeren op dit beleid. De woonwagenbewoners hadden het op prijs gesteld om als experts op het gebied van hun eigen cultuur, door de onderzoeker gehoord te worden, om zo de context te schetsen waarbinnen het recht op culturele identiteit vorm krijgt.

waarborgen fundamentele rechten

Als ombudsman heb ik begrip voor de complexe opgave waar het college voor staat op het gebied van de verdeling van schaarse grond in een stad als Amsterdam. Wel pleit ik er vanuit de eisen van behoorlijkheid voor, om in de belangenafweging zwaar gewicht toe te kennen aan het fundamentele recht op culturele identiteit. Zonder de noodzakelijke ingrepen blijft dit recht immers een lege huls, zoals eerder gesteld door onder meer de Raad van Europa, de Nationale Ombudsman en het College van de Rechten van de Mens. Het mag niet bij mooie woorden blijven. Het gaat uiteindelijk om de uitwerking van het beleid op papier in de werkelijkheid, zoals u het met me eens zult zijn.

ambities beleidskader en uitvoeringsagenda

Hoewel het beleidskader goede contouren schetst, ben ik, zoals het een ombudsman betaamt, ook kritisch op een aantal punten. Zo hoop ik dat u (meer en breder) onderzoek zal doen naar best practices uit andere gemeenten waar het gaat om het (ver)kopen van standplaatsen aan bewoners. In Amsterdam Noord gebeurt dit overigens al succesvol. Ik heb met instemming kennisgenomen van uw voornemen mét de woonwagenbewoners te onderzoeken welke andere vormen van financiering er mogelijk zijn, nu banken zonder erfpachtconstructie geen hypotheek verstrekken. Hierdoor wordt het wonen in familieverband in de praktijk extra moeilijk, zo niet onmogelijk gemaakt. Dat geldt ook voor de mogelijkheden voor het toestaan van caravans als woonvorm en het uitbreiden van het aantal standplaatsen.

Daarnaast verwacht ik dat er in dialoog met de woonwagenbewoners goede kansen liggen voor de invulling van de Uitvoeringsagenda op het gebied van beheer en de regeling voor spijtoptanten. Zoals eerder aangegeven pleit ik ook voor een tussentijdse evaluatie van het beleidskader en deze uitvoeringsagenda.

klachtenprocedure en rol ombudsman

Als ombudsman wil ik verder het belang van een degelijke, cultureel sensitieve klachtenprocedure benadrukken, waarbij steeds gekeken wordt door de bril van het recht op culturele identiteit. Het risico op (onbewuste) discriminatie blijft immers aanwezig, zo leert het verleden.

Ik wens u en de woonwagenbewoners veel succes toe bij het steeds met elkaar blijven zoeken naar oplossingen. Als ombudsman blijf ik vanzelfsprekend de signalen rondom dit onderwerp monitoren. Een kopie van deze brief gaat tevens richting gemeenteraad en zal gepubliceerd worden op onze website.

Bij voorbaat hartelijk dank voor uw reactie.

Hartelijke groet,

Munish Ramlal

Ombudsman Metropool Amsterdam